

Autorka rigorózní práce: Mgr. Vladimíra B e n d o v á

Název rigorózní práce: Analýza webových informačních zdrojů oboru pedagogika

Konzultantka rigorózní práce: PhDr. Eva Bratková, Ph.D.

V Praze, dne 15. 4. 2013

Hodnocení

Rigorózní práce Mgr. Vladimíry Bendové je z hlediska obsahu aktualizovanou a zároveň značně rozšířenou verzí práce diplomové, která byla na ÚISK úspěšně obhájena téměř před 2 roky. Práce, jejíž rozsah je větší téměř o 70 stran, je věnována rozboru, hodnocení a komparaci významných informačních zdrojů oboru pedagogiky, dostupných v prostředí WWW. Autorka musela provést komplexní kontrolu původně zabíraných zdrojů. Důvodem byla řada změn v provozech a fungování elektronických zdrojů, někdy změn i velmi zásadních. Do nového rejstříku zdrojů byly navíc zařazeny některé zcela nové. Rigorózní práce je z hlediska metodologického navíc obohacena o řadu statistických šetření a rozsáhlejší komparaci významných parametrů analyzovaných zdrojů. Rigorózní práce reprezentuje průnik informační vědy a pedagogiky. Autorka je kvalifikovaná v obou oborech, je také absolventkou střední pedagogické školy a další znalosti si doplňovala v posledních letech také studiem vybraných předmětů na Katedře pedagogiky FF UK. Předložená rigorózní práce představuje cenný přínos v oblasti specializovaných informačních zdrojů a služeb. Může posloužit také uživatelům informací v rámci informační přípravy posluchačů oboru pedagogika nebo posluchačů pedagogických fakult. V publikované literatuře zatím v ČR toto téma nebylo zpracováno.

Rigorózní práce je z hlediska metodologického založena z menší části na pečlivém studiu relevantní literatury, z větší části na vlastní analýze, měření, hodnocení a komparaci vybraných zdrojů. Bibliografickou přípravu autorka dokládá seznamem použitých titulů literatury a dalších informačních zdrojů, který je uveden na konci práce (zahrnuje cca 70 položek – viz s. 182-187). Seznam i jeho jednotlivé záznamy jsou připraveny na vzorné úrovni a splňují požadavky aktuálně platného standardu. Zvolený citační styl (harvardský) je vzorný a je taktéž plně v souladu s uvedenou normou.

Hlavní text rigorózní práce autorka uspořádala do 4 číslovaných kapitol, přičemž poslední je věnována závěru. Kapitolám předchází podrobná předmluva k tvorbě práce a také krátká nečíslovaná úvodní jednostránková pasáž obsahující osvětlení problematiky elektronických zdrojů obecně. Struktura práce je promyšlená, dělení kapitol jde odůvodněně v některých částech až na pátou úroveň hierarchie. Titulky výstižně prozrazují dílčí témata práce.

V první kapitole (cca 18 s.) se autorka soustředila na představení oboru pedagogika jako vědního oboru. Vhodně k tomu využila řady zásadních pramenů z daného oboru, které znala již z předchozích i současných specializačních studií. Jde zejména o práce J. Průchy (autorka ho v 1. kapitole cituje cca 15x) nebo V. Jůvy (je autorkou citován cca 5x). Texty jednotlivých dílčích částí jsou velmi vyvážené, obsahy (vývoj oboru a jeho struktura, terminologie oboru, centra pedagogického výzkumu aj.) jsou představeny kultivovaným způsobem. Jde o východiskové znalosti pro kvalitní analýzu vybraných zdrojů v kapitole 3.

Návazná kapitola druhá (cca 19 s.) představuje stávající informační zabezpečení oboru pedagogika. Obsah kapitoly je rozdělen do pěti podkapitol, ve kterých autorka postupně podává zasvěcené výklady k otázce informačních potřeb a informačního chování pedagogů (čerpáno je z publikované literatury, oceňuje také zařazení faktů z nového výzkumu studentů pedagogických fakult realizovaného H. Jehlíkovou), zejména pak podrobné výklady

o vydavatelích a distributorech informací z daného oboru. Oceňuji, že představované časopisy z oboru pedagogika jsou vybrány na základě vědeckých či odborných metod (dle citovanosti a recenzovanosti). Výstižné jsou také charakteristiky vybraných knihoven a informačních institucí, jež komunikují informace z tohoto oboru směrem k uživatelům. K této kapitole nemám žádné připomínky, je, stejně jako kapitola 1., připravena na vynikající úrovni.

Jádro rigorózní práce tvoří kapitola třetí (cca 120 s. textu). Zahrnuje prezentaci výsledků analýzy, statistického měření, hodnocení a komparace 12 vybraných elektronických zdrojů z oboru pedagogika. Oceňuji úsilí autorky, které vložila do precizně provedeného zjišťování (heuristiky) všech zdrojů i jejich kvalitního výběru v rámci dílčích typů. Návrh typologie je také vlastním přínosem práce. K metodice výběru zdrojů (viz kap. 3.1) bych jenom podotkla, že mohl být ještě zahrnut výčet parametrů jejich popisu a hodnocení. Výběr reprezentantů pokládám za správný a zcela s ním souhlasím. Zahrnuté zdroje jsou rozčleněny do tří hlavních skupin: zdroje bibliografické a plnotextové (ERIC, EBSCO ERC, PBDB), zdroje typu digitální knihovny a institucionální repozitáře (IOE Eprints, peDOCS, repozitáře pedagogických škol v Polsku a Slovinsku) a zdroje typu katalogů, portálů a rozcestníků (portál IBE, EURYDICE/Eurypedia, Fachportalpaedagogik.de, portál Národního ústavu pro vzdělávání a Intute-Education). Autorka se na detailní analytické úrovni věnuje jejich základnímu představení, jejich vývoji, vstupům systémů, věcným pořádacím soustavám, způsobům jejich prohledávání a využívání a jiným službám. Texty jednotlivých podkapitol jsou vhodně doprovázeny funkčními obrazovými informacemi (uživatelská rozhraní, získané záznamy dokumentů, typologie dokumentů aj.). Oceňuji nově zařazované dílčí statistiky vybraných parametrů systémů, na konci analýzy každého zdroje je krátký souhrn (kromě části 3.4.1, kde byl zřejmě opomenut). Rigorózní práce má novou přidanou hodnotu: autorka zařadila u všech tří kategorií zdrojů rozsáhlejší komparace významných parametrů vybraných reprezentantů. Jde o velmi přínosné pasáže práce. U kategorie digitálních knihoven jsou zařazeny i části s informacemi o otevřenosti systémů, ve kterých je zmiňováno testování pomocí protokolu OAI-PMH. Domnívám se však, že v nich chybí odkazy na příklady metadatových záznamů, které jsou uvedeny v příloze práce.

Práce je uzavřena kvalitně připraveným třístránkovým hodnotícím závěrem (kap. 4).

Rigorózní práce je po formální, stylistické a gramatické stránce připravena na výborné úrovni. Našla jsem jenom 3 drobné překlepy (na s. 114, odst. 1, „vypraných záznamech“, na s. 149, odst. 1, je prázdná kulatá závorka, ve které asi chybí nějaké sdělení, a s. 179, odst. 1, „dokaldem“).

Závěrem konstatuji, že rigorózní práce Mgr. Vladimíry Bendové plně odpovídá požadavkům kladeným na tento typ závěrečné práce. Jde o velmi obsažný text, který zahrnuje sérii vlastních přínosů. Kdyby to bylo možné, doporučila bych publikování tohoto díla jako celku, nebo alespoň jeho derivaci na úrovni referenčního díla vhodného pro kurzy informačního vzdělávání v oboru pedagogika. **Rigorózní práci doporučuji přijmout k obhajobě jako celek.**

Eva Bratková, v. r.